

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНЕ ЧИТАННЯ ЯК ВИД МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Сучасний професійно орієнтований підхід до навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах передбачає формування у студентів здатності до іншомовного спілкування у конкретних професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях з урахуванням фахових особливостей.

Професійно орієнтоване навчання іноземної мови дає можливість перетворити її в професійно значущий предмет для досягнення основної мети всього навчального процесу у вищій школі – підготовки компетентного висококваліфікованого спеціаліста[1].

Методика *English for Specific Purposes* розроблена з урахуванням комунікативних потреб студентів як спеціалістів з різних сфер людської діяльності. Т.Хатчинсон і А.Уолтерс розглядають такий «підхід до вивчення мови, що базується на потребах студентів, який бере до уваги причини, чому студенти вивчають цей предмет»[7]. Такий підхід дозволяє вважати вивчення «Іноземної мови (за професійним спрямуванням)» ефективним засобом отримання додаткових знань з обраної спеціальності.

Реалізація такого підходу до навчання професійного спілкування в умовах технічного вузу при максимально стиснутому курсі можна досягти, перш за все, завдяки навчанню читання професійно орієнтованих текстів, як необхідної умови набуття студентами технічних спеціальностей достатнього рівня комунікативної компетенції та засобом одержання інформації з метою застосування її у професійній діяльності [3].

Професійно орієнтоване читання іноземною мовою, як комунікативне уміння та засіб спілкування, є не лише важливим видом мовленнєвої діяльності, але і необхідним видом мовлення в професійній діяльності спеціаліста. Якась частина понять і образів, пов'язаних з майбутньою професією, формується на заняттях з іноземної мови, і перш за все через оволодіння професійно орієнтованим термінологічним мінімумом, який є надзвичайно важливим для читання професійних текстів. Процес формування словника-мінімуму термінів для професійно орієнтованого читання, як основи предметної компетенції студента, повинен здійснюватися цілеспрямовано і свідомо.

Проблеми розуміння термінів відносяться до труднощів перекладу. Методика навчання професійно орієнтованого читання в технічному вузі зводиться до навчання певних прийомів перекладу, починаючи з аналізу тексту і зняття лексико-граматичних труднощів. Велика увага приділяється словотворчим моделям і вправам, які формують вміння користуватися словником, а також навичкам розпізнавати і виділяти в тексті характерні граматичні моделі і зразки [6].

Але такий підхід розглядає текст, як лінгвістичну ілюстрацію до змісту тексту і мета цього підходу – навчити студентів використовувати іноземну мову для розуміння тексту (*tolearntouse*). В той час як сучасні умови вимагають користуватися іноземною мовою для навчання (*tousetolearn*). Для студентів, які навчаються в технічному навчальному закладі професійно-орієнтований текст

повинен бути не перекладом, а читанням з метою отримання професійної інформації на іноземній мові, тобто компонент його предметної компетенції [3].

Практична цінність читання фахової літератури, що відображає сферу професійних інтересів майбутнього спеціаліста, полягає також в тому, що робота над спеціальною літературою сприяє становленню мовленнєвих умінь.

Важливе значення має відповідність текстів для читання поставленим цілям навчання. При виборі текстів необхідно враховувати принцип професійно-пізнавальної спрямованості, принцип автентичності, принцип комунікативності та принцип наочності [5]. Принцип професійно-пізнавальної спрямованості навчання можна вважати одним із головних. Він поглиблює розуміння процесу неперервної професійної освіти, ширше відображає професійне становлення особистості.

При плануванні вправ на розуміння прочитаного необхідно відштовхуватися від запропонованого тексту і цілям того, хто читає. Вони повинні бути гнучкими і різноманітними. Розвитку умінь читати літературу за фахом як базового компонента інформаційної діяльності сприяють проблемні завдання. Рекомендується використовувати вправи, які відображають реальні ситуації професійного читання фахівця, розвивають умінь перетворювати інформацію в залежності від поставлених завдань, використовувати набуті знання в нових ситуаціях. Ті, хто навчається повинні не запам'ятовувати й імітувати мовні зразки, а свідомо, творчо, продуктивно їх засвоювати.

З метою перевірки сформованості вмінь, загальних для всіх видів читання, впізнавання та осмислення граматичних форм і лексичних одиниць, змістовної обробки інформації тексту є доцільним використання тестового контролю, як форми підсумкового контролю професійно-орієнтованого читання.

Література

1. Бех І.Д. Виховання сучасної вузівської молоді//Філософія освіти XXI століття: проблеми і перспективи: Зб.наук.праць.-Вип.3.-К.,2000.
2. Вища освіта і Болонський процес: Навчальний посібник // За ред. В.Г.Кременя.-Тернопіль:Навчальна книга. - Богдан, 2004. – 384с.
3. Долматовська Ю.Д. Профессионально ориентированное обучение иностранному языку в современных условиях (неязыковой вуз) //Профессиональная компетенция как цель обучения иностранному языку в неязыковом вузе: Сб. науч. тр. Моск. лингв. ун-та / К.Павлова (ред). –М.,2000. - 134с.
4. Євдокимов В. Технологія особистісно орієнтованого навчання // Новий колегіум. – 2000. - №6.- с.36-48
5. Морська Л.І.Теорія та практика методики навчання англійської мови. - Тернопіль: Астон, 2003. – 248с.
6. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн.С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. -328с.
7. Hutchison Tom and Alan Walters. English for Specific Purposes. A learning-centred approach. – Cambridge: CUP, 1998. – P. 19.
8. <http://www.usingenglish.com/articles/teaching-english-special-purposes.html>